

Näyttelypalkkiotyöryhmän kokous 2

Aika: 8.3.2021, klo 10.00-12.00

Läsnä:

Petra Havu, OKM/Kupo, pj.

Kirsi Kaunisharju, OKM/Kupo

Hanna Kiiskinen, OKM/Kupo

Kimmo Levä, Museoliitto

Teemu Mäki, STS

Anna Rikkinen, Ornamo

Päivi Salonen, OKM/Kupo

Ulla Salmela, Museovirasto

Johanna Selkee, Kuntaliitto (este)

Henri Terho, Taike

Eija Liukkonen, Museovirasto, toimi kokouksen sihteerinä

1. Kokouksen avaaminen
2. Hyväksyttiin edellisen kokouksen 31.1.2021 pöytäkirja
3. Keskustelua kansainvälisistä malleista
Asiantuntijasihteeristö esitteli keskeiset huomionsa viiden valitun verrokkimaan (Ruotsi, Tanska, Alankomaat, Iso-Britannia ja Canada) näyttelypalkkiomallijärjestelmistä. Vertailun tiivistäminen on sangen haasteellista koska taustamuuttujia on niin paljon. Sihteeristö on työstänyt suppeamman ja laajemman vertailutaulukoinnin taustatyöskentelyn tueksi. Käytiin keskustelua mm. järjestelmien seuraavista ominaisuuksista:
 - Velvoittava vai ei (rahoitusperuste), osittain velvoittava?
 - Onko korvamerkitty avustus (vaikuttaako rahoitukseen)
 - Koskeeko malli museoita vai myös muita näyttelytiloja
 - Mistä rahoitus (=kuka hallinnoi)
 - Onko käytössä mallisopimus tai tarkistuslista?

4. Suomen mallin osalta työryhmän tehtävänä on ja sen pohjalta tunnistetut ratkaistavat teemat ovat:

a. Laatia ehdotus näyttelypalkkiomalliksi, joka sisältää ehdotukset korvausperusteiksi

i. Mitä taiteilijan työtä malli koskee.

Näyttelypalkkiolle perusteena on kokeilussa ollut taiteilijalle näyttelyssä esillä olevien teosten valmistamiseen, näyttelyyn osallistumiseen ja sen yhteydessä tehtävään työhön liittyvän työpanoksen korvaaminen. Suomen taiteilijaseura: Taiteilijan näyttelyn eteen tekemä ei-taiteellinen ja taiteellinen työ (uudet teokset). Skaalautuvuus tärkeä elementti.

ii. Onko malli velvoittava vai suositus

Suomen taiteilijaseuran kanta on se, että mallin pitäisi olla velvoittava niiden näyttelyjärjestäjien osalta, jotka ovat järjestelmän piirissä. Museoliitto on suosituksen kannalla. Rahoittajien sitoutuminen oleellista.

iii. Mikä on mallin suhde tekijänoikeudelliseen näyttelykorvaukseen?

Todettiin että on hyvä pitää näyttelypalkkiomalli erillään tekijänoikeudellisesta näyttelykorvauksesta. Suomessa toimiva käytäntö Kuvaston kanssa yhteistyössä.

iv. Tehdäänkö formaali mallisopimus vai tarkistuslista

Joustavuus mallisopimusten suhteen kestää aikaa paremmin ja huomioi työn luonteen muuttumisen. Tarkistuslistassa vähintään yhdessä sovittavat minimiasiat oleelliset.

v. Onko käytössä palkkiosuositukset vai esim. minimipalkkiot

Palkkiosuositustaulukot on sovittavissa huomioiden minimipalkkiot ja indeksikorotukset. Perus- ja lisäosat (skaalautuvat) työn luonteen mukaan

vi. Porrastetaanko maksut esim. näyttelyjärjestäjän koon / kävijämäärien suhteen?

Vertailumalleissa on kaikissa käytössä joku porrastus näyttelyjärjestäjän resurssien, koon, näyttelyajan, näyttelytyypin ja kävijämäärien suhteen.

b. Tehdä ehdotus siitä, minkä toimijoiden tulisi kuulua mallin piiriin

i. Mitkä näyttelyjärjestäjät ovat mallin piirissä

Vertailuaineistossa kaikissa eri rajaukset näyttelyjärjestäjiin taidemuseoiden rinnalla, koskee sekä yksityisiä että julkisia toimijoita.

Suomen taiteilijaseura: Kaikki näyttelyjärjestäjät (poissulkien myyntinäyttelyt) Aluksi järjestelmän piirissä voisivat olla taidemuseot, taidehallit ja tietyt toimijat kuten Mäntän kuvataideviikot. Myöhemmin järjestelmän vakiinnuttua sen piiriin voisi hakeutua myös muut näyttelyjärjestäjät.

ii. Keitä taiteilijoita malli koskee

Seuraavia näkemyksiä esitettiin sen suhteen keiden taiteilijoiden tulisi kuulua järjestelmän piiriin. Ornamo: kaikki taiteilijat, jotka ovat näyttelyissä mukana.

Taiteilijan määritelmä, visuaalisesta taiteesta, uniikit teokset

Suomen taiteilijaseura: kaikki taiteilijat, jotka ovat näyttelyssä mukana, taiteelliset teot näyttelytilaan tai taidetapahtumaan, ei taidelajien rajauksia

Museoliitto: ammattitaiteilijat

c. Tehdä ehdotus mallin hallinnoista

i. Miten mallia hallinnoidaan?

Keskustelussa nousi esiin ajatus ketterästä mallista, jonka osia olisivat Museoliiton, Suomen taiteilijaseuran ja Ornamon sopimat palkkiosuositukset ja niihin sisältyvät mahdolliset porrastetut kategoriat näyttelyjärjestäjien yms. muuttujien suhteen. Rahoitus voitaisiin kanavoida näyttelyitä järjestäville museoille Museoviraston kautta ja muille näyttelyjärjestäjille valtiovastustushaun yhteydessä Taiteen edistämiskeskuksen kautta.

ii. Rahoituksen periaatteet, etu- vai jälkikäteisyys & näyttelyjärjestäjän omavastuu %

d. Tehdä ehdotus, kuinka mallin seuranta ja arviointi olisi tarkoituksenmukaista järjestää

i. Miten seuranta järjestetään

Todettiin että on hyvä peilata Tanskan ja Alankomaiden kokemuksia mallien arvioinneista ja seurannasta. Museoliitto: Museovirasto voisi seurata jatkossa, ammatillisten museoiden osalta. Suomen taiteilijaseura: kun järjestelmä on käytössä, tarvitaan toteutumisseurantaa (maksutaanko oikein ja sopimuksen hengen mukaisesti) kuinka vaivaton tai kuormittava osapuolten osalta, kuinka taiteilijan oikeudenmukaisuus toteutuu ja kuinka vaikuttavuutta seurataan. Ornamo: työmarkkinatutkimuksen kaltaisen seuranta tarpeellinen. Museovirasto: Seurantaa mietittävä sen suhteen ketkä ovat järjestelmässä mukana.

5. Puheenjohtaja täsmensi että rahallinen esitys ei kuulu tämän työryhmän toimeksiantoon. Sovittiin että osallistujat fokuoivat kantojaan ratkaistaviin teemoihin seuraavan kahden viikon sisällä puheenjohtajalle ja sihteeristölle. Ministeriö konsultoi Kuntaliittoa, jonka edustaja ei ollut läsnä kokouksessa, asian tiimoilta.
6. Seuraava kokous ti 30.3.2021 klo 14-16
7. Puheenjohtaja päätti kokouksen